

ههشدي مهزارگهكان (عتبات)

05-12-2020

نووسه رهكان

ناوهندي ليكوئينهوهي رووداو

كورتته : ناوي ههشدي مهزارگهكان بهمدواييه بو ههلماليني پهرده لهسه رراگه ياندني جيا بوونهوهي نافه رميي ههندي ليوا و گرووي چه كداره وه له ههشدي شه عبي دهركه وت. ته مهش پاش ته وهي ته و لايه نانه ههستيان كرد ته و ته ركه ي له ئوپه راسيونه كاني ئازاد كردندا كيشاويانه به با ده چن، يان تيكه لي ته و شكست و پيشيلكاريانه ده كر ين كه له لاي ههندي گرووي چه كداره وه پيش و پاش ئوپه راسيونه كاني ئازاد كردن ته انجام درا ون. له بهر ته مه

عەلى بەيدەر |

ناوى حەشدى مەزارگەكان بەمدواييه بۆ ھەلمائىنى پەردە لەسەر راگەياندىنى جياپوونەھەي نافەرمىي ھەندى ليو و گروپى چەكدارەھە لە حەشدى شەعبى دەرگەوت. ئەمەش پاش ئەھەي ئەو لاھەنە ھەستىان كرد ئەو ئەركەي لە ئۆپەراسیۆنەكانى ئازادکردندا كىشاويانە بەبا دەچن، يان تىكەلى ئەو شكست و پىشلىكارىيانە دەكرىن كە لەلەين ھەندى گروپى چەكدارەھە پىش و پاش ئۆپەراسیۆنەكانى ئازادکردن ئەنجامدراون. لەبەر ئەمە، ئەو چوار گروپە (فیرقەي ئەمام عەلى، ليوای عەلى ئەكبەر، فیرقەي شەركەري عەباس، ليوای پشتيوانانى مەرجهعبەت) لە نۆو گەردەلوولیکى لاھەندارىي سىياسىي و ئاينى بۆ ھەندى لاھەن لە دەرەھەي عىراق، خۇيان بە نامۆ ھاھە بەرچاوان.

ھەلسوكەوتى شەركەرانە و مرفائەي حەشدى مەزارگەكان لە كاتى ئۆپەراسیۆنەكانى ئازادکردندا ئامازەي ھىچ پىشلىكارىيەكى زەقى مافەكانى مرفائەي تىدا نەبوو. يان ھىچ پىشلىكارىيەكى زىدە خراپان ھاوشیۆھي گرووپەكانى دىكەيان لەسەر تۆمار نەكراوھە. ئەمەپىش وایكردوھە لە عىراقىيەكانەھە نىكتر بن. بەتایبەتي لەو ناوچانەي ئۆپەراسیۆنى چەكدارانەي وایان تىدا ئەنجام دراوھە كە لە ئەنجامدا ھەزاران ھاوولتى يان كوژراون يان گىراون و سەرنوگومبوون. ديارترىن شتىك كە حەشدى مەزارگەكان جيا دەكانەھە مانەھەيانە لەنۆو سنوورى نىشتمان و گوڤراپەلىيانە لە روى ئەمنى و ئاينىيەھە بۆ بپارەكانى مەرجهعبەتي بآا. ئەمەپىش دەيانخاتە دەرەھەي بازنەي تۆمەتباربوون بە لاھەندارىي حىزبى و باوھەردارى بۆ مەرجهعبەتي بىگانە، بەتایبەتي ئىرانىيەكان.

ئىران سەركەوتووانە و بە قووللى دزەي كردە نۆو دامەزرەھەي حەشدى شەعبى و سوۆز و لاھەندارىي سەركەردەكانى بۆ خۆي بەكیش كرد، ئەمەپىش وایكرد حەشدى مەزارگەكان خۆي لە دۆخىكى نىمچە داپراو لە دیمەنەكە بىنئەتەھە. بەبى گوڤدان بە قەبارەي ئەو قوربانىيانەي گرووپەكانى، كە ٤٠٪ ئەندامانى فەرمىي حەشدىيان پىكەھىنا پەراوژدەخران. ديارترىن خالەكانى ناكۆكى برىتى بوو لە دەستنیشانكردنى عەبدلەزىز محەمەداوى ناسراو بە (ئەبوو فەدەك) وەك جىگەرەھە بۆ ئەبو مەھدى موھەندىس، كە پىشتر گرووپەكانى مەزارگەكان دەستنیشانكردنى ئەويان بۆ جىگەرەتەھەي موھەندىس رەتكردەھە بەلام ھەستىان بە ھىچ بەدەنگەھەچوونىك بۆ ئەو رەتكردەھەيە نەكرد. ئەمەپىش كەلىنى نۆوان ئەوان و گرووپە وەلائیيەكانى پەيوەست بە ئىرانى قوولتر و فراوانتر كرد. ھەرەھە بپارى ئەمنى لەنۆو دامەزرەھەي حەشدى لەلاھەن گرووپەكانى پەيوەست بە ئىرانەھە قۇرخ كراوھە، كە گوڤ بە ھىچ ھەلوپستىكى گرووپەكانى مەزارگەكان نادەن، بەتایبەت ئەگەر پەيوەندىي بە ھەبوونى دىپلۇماسى و سەربازىي ئەمەرىكاوھە لە عىراقدا، يان بە دەستوھەردان لە كاروبارى سىياسى لە ژىر فشارى ئىرانەھە ھەبىت. ئەمەپىش رۆلى گەورەي بآالەكانى ئىران لەنۆو ئەو دەستەيەدا دەرەخات.

ھەر كاتىكیش حەشدى مەزارگەكان كشانەھەي خۆي لە دەستەي حەشدى، يان چوونى فەرمىي خۆي بۆ ناو دامەزرەھە ئەمنىيەكان لە دەرەھەي چوارچۆھەي حەشدى، يان ھەلوھەشاندنى خۆي راگەياندا، كە پىشبنى دەكرىت يەكىك لەم ئەگەرەنە لە داھاتوودا روو بدات، ئەو كاتە گرووپەكانى دىكەي حەشدى ئەو چەترە ئاينى و مەزھەبىيە لەكىس دەدەن كە خۇيان لە بندا حەشار داوھە. ئەمەپىش وادەكات قەيراندرووستبكات بۆ داواخستنى ئەو بپارانەي كە لە بەرزەھەندى ئەودا نىن، بەتایبەتیش ئەگەر ئەو بپارانە پىش ئەو ھەلبىزاردانە بەدرىن كە گرووپە وەلائیيەكانى حەشدى خۇيانى بۆ ئامادە دەكەن. سىفەتي واتەي و ماددىي گرووپەكانى مەزارگەكان زۆر گەورەيە بەتایبەتي لەرووى ژمارەھە، ئەمەپىش وا دەكات كە لەنگىيەكى گەورە بخەنە نۆو پىكەھەي دەستەي حەشدى و رۆلى ئەمنى و سىياسىي لە وولاتدا لاواز بكەن و، گوشارى نۆودەولتەي و ناوچەي لەسەر ئەو گرووپانە زىاد بكەن كە چەندىن نىشانەي پرسىارىيان لەسەرە. ھەر ھەنگاوىكیش كە گرووپەكانى مەزارگەكان بەرەو بەدەھىنانى سەروەرىي نىشتمانىي بىنن، وادەكات لە مامەلەكەردن لەگەل دەزگا فەرمىيەكانى دەولتە نىكتر ببن و پشتيوانىي داراىي و سىياسىيان زياتر ببىت. ئەمە گرووپەكانى دىكە فرى دەداتە دەرەھەي حىساباتى حكومەت، ھەر ئەمەپىش لاوازترىان دەكات و بىزارىي كۆمەلگەي لە ھەلسوكەوتىيان لە ناوچەكانى مەملەنى (ناوچەكانى عارەبى سوننە) و ناوچەكانى دىكەي وولات بەھىزتر دەكات. بە تايبەت پاش ئەھەي ھەندىك لەو گرووپانە تۆمەتبارن بەھەي كە لە سەركوتىنەھەي خۇپشاندانەكان بەشدار بوون و پشتيوانىي حىزبە گەندەلەكانى دەسەلاتىيان كردوھە. ئەمەش لە كاتىكدايە گرووپەكانى سەر بە مەرجهعبەت لە ھىچ ھەلسوكەوتىكى گومانناوى وەھاذا تۆمەتبار نەكراون.

دواي ئەھەي پىويستىي كارگردنىان وەك لاھەنى رزگاركەر نەما، گرووپەكانى مەزارگەكان پىيانوايە كاتى ئەھە ھاووھە بە جددى ئاوپتەي دامەزرەھە ئەمنىيەكان ببن و، پابەندىن بە جىبەجىكردنى فتواي مەرجهعبەت بە گوتار و ناوھەركىيەھە. ئەو چوار گرووپەي مەزارگەكان نۆونەرايەتیی جەھەري ئەو فتوايە دەكەن كە مەرجهعبەتي سىستانى رايگەياندا. لەراستىدا حەشدى مەزارگەكان تاقە نۆونەرايەتیی ئەو فتوايەيە دەكات كە باس لە جىھادى كىفائى دەكات و، جگە لەوھە گشت گرووپەكانى دەرەھەي ئەو فتوايە و دەرەھەي ئىرادەي

فهرماندهی گشتی هیزه چه کداره کان، دستبه سه رد اگرتنی بریاری سیاسی و نه منین.